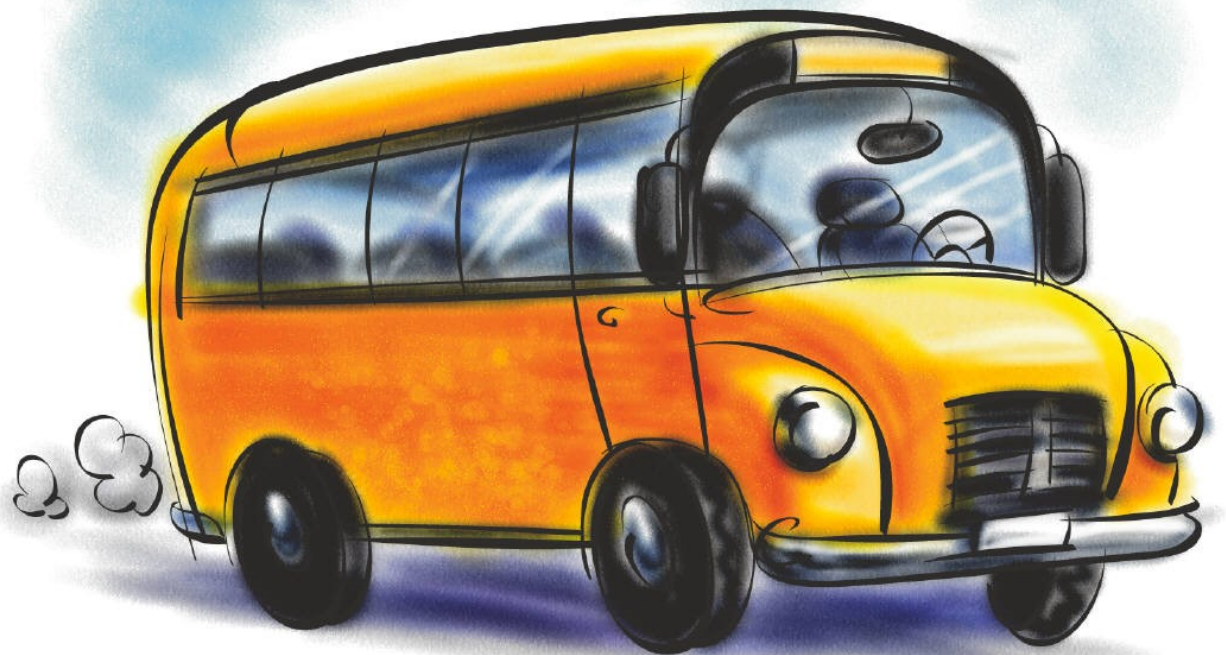

Huittisten kaupungin koulukuljetusperiaatteet alkaen

päivitys sivistysvaliokunta 27.2.2024 § 19

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Koulumatkoja koskeva lainsäädäntö.....	3
3. Yleiset periaatteet.....	4
Oikeus kuljetukseen	4
Muuta kuin lähikoulua käyvät oppilaat	4
Vieraasta kunnasta käyvät oppilaat	4
Koulukuljetus maksua vastaan	5
Saattoavustus.....	5
Kuljetus aamu- ja iltapäivätoimintaan	5
4. Koulumatka ja odotusaika.....	5
5. Koulukuljetusten myöntäminen erityistapauksissa	6
Terveydelliset syyt ja tapaturmat	6
Tien vaarallisuus	6
Petovaara	6
6. Koulukuljetushakemukset.....	7
7. Kuljetusten järjestäminen ja hankinta.....	7
8. Pelisäännöt	7
Koulun rooli	8
Oppilaan rooli	8
Huoltajan rooli	8
Kuljettajan rooli.....	9
Poliisin rooli	9

1. Johdanto

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opettamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Huoltajien toivotaan huolehtivan siitä, että koulunsa aloittaville ja vanhemmillekin oppilaille opetetaan ja kerrataan vuosittain hyvä koulumatkareitti ja liikenteessä kulkeminen. Kunta tekee omalta osaltaan jatkuvaa työtä koulumatkojen turvallisuuden puolesta.

Perusopetuslain 32 §:ssä ja Huittisten kaupungin koulukuljetusperiaatteissa määritellään ehdot, joiden täytyessä kunta järjestää oppilaille koulukuljetuksen. Muiden kuin kunnan kuljetukseen oikeutettujen oppilaiden huoltajat ovat itse velvollisia järjestämään lastensa kuljetukset parhaalla katsomallaan tavalla. Myös kuljetusoppilaiden vanhemmat voivat järjestää ja kustantaa lastensa koulumatkat, mikäli katsovat, ettei kunnan tarjoama perustaso ole heille riittävä.

2. Koulumatkoja koskeva lainsäädäntö

Perusopetuslaki § 32

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään lasten päivähoitoon lasten päivähoidosta annetun lain 11 c §:ssä tarkoitettulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista päivähoito- ja esiopetuspaikan välillä.

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Perusopetuslaki § 48 b 3 mom.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettäessä tulee ottaa huomioon, että niillä toimintaan osallistuvilla lapsilla, joilla on 32 §:n mukainen oikeus koulumatkaetuun, on mahdollisuus käyttää tätä etuutta.

3. Yleiset periaatteet

Oikeus kuljetukseen

Maksuton koulukuljetus järjestetään perusopetuslain mukaisesti niille esi- ja perusopetuksen oppilaille, joiden koulumatka on viittä kilometriä pitempi.

Huittisissa maksuton koulukuljetus järjestetään lisäksi esiopetuksen ja perusopetuksen 1–3 vuosiluokkien oppilaille, joiden koulumatka on yli kolme kilometriä.

Esiopetuksen oppilas, joka

- ei osallistu esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen, on oikeutettu maksuttomaan koulukuljetukseen kaikkina esiopetuspäivinä
- osallistuu esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen vain iltapäivisin, on oikeutettu maksuttomaan koulukuljetukseen kotoa esiopetukseen
- osallistuu esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen vain aamuisin, on oikeutettu maksuttomaan koulukuljetukseen esiopetuksesta kotiin
- osallistuu esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen sekä aamuisin että iltapäivisin kaikkina esiopetuspäivinä, ei ole oikeutettu maksuttomaan koulukuljetukseen
- osallistuu esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen sekä aamuisin että iltapäivisin vain osaviikkoisesti, on oikeutettu maksuttomaan koulukuljetukseen niinä päivinä, kun hän ei osallistu täydentävään varhaiskasvatukseen.

Kuljetusetuus koskee oppilaan lähikoulua tai muuta kunnan osoittamaa opetuksen järjestämipaikkaa. Esiopetusoppilaiden kuljetusetu ei koske niitä oppilaita, jotka ovat päivähoitossa päiväkodissa ja käyvät siellä esikoulua. Perusopetuksen oppilaille koulukuljetus järjestetään vain väestörekisteriin merkittyyn kodin osoitteeseen.

Lukion opiskelijoiden osalta maksuttoman kuljetuksen raja on viisi kilometriä.

Yli 7 km:n matkaan opiskelija saa Kelan koulumatkatuen, mikä maksetaan joko koululle (koulukuljetus), opiskelijalle (itse järjestetty) tai Matkahuollolle.

Pelkästään lukion opiskelijoille kaupunki ei perusta uusia reittejä.

Muuta kuin lähikoulua käyvät oppilaat

Jos oppilaalle myönnetään huoltajan hakemuksesta koulunkäyntioikeus muuhun kuin lähikouluun, kaupunki ei järjestä kuljetusta, vaan oppilaan huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Vieraasta kunnasta käyvät oppilaat

Jos muualla kuin Huittisissa asuvalle oppivelvolliselle on myönnetty koulunkäyntioikeus Huittisten kaupungin peruskouluun, Huittisten kaupunki ei järjestä kuljetusta vaan oppilaan huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Koulukuljetus maksua vastaan

Lakisääteisen koulukuljetusoikeuden omaavilla oppilailla on etusija koulukuljetuksessa ja heille varataan ensisijaiset kuljetuspaikat. Jos kunnan ostamassa koululaiskuljetuksessa on tilaa, voidaan halukkaille myöntää oikeus ns. ohiajavan koulukuljetuksen käyttöön, vaikka heillä ei muutoin olisi oikeutta koulukuljetukseen. Ohiajavan koulukuljetuksen käytöstä peritään alimman linja-autotaksan mukainen kertamaksu, joka laskutetaan huoltajalta lukukausittain. Anomukset ohiajamaan kuljetukseen tulee tehdä lukuvuosittain 20.8. mennessä. Vapaana olevat kuljetuspaikat maksulliseen ohiajamaan kuljetukseen myönnetään ikäjärjestyksessä siten, että nuorimmat oppilaat ovat etusijalla. Mikäli hakemus on saapunut 20.8. jälkeen, myönnetään mahdolliset vapaana olevat kuljetuspaikat saapumisjärjestyksessä.

Saattoavustus

Jos kuljetukseen oikeutetun oppilaan kuljetusta ei voida järjestää tai se on erityisen hankalaa tai kyse on petovaaran vuoksi järjestettävästä kuljetuksesta, voidaan oppilaan huoltajalle maksaa oppilaan kuljettamisesta. Tämä saattoavustus maksetaan hakemuksen perusteella kilometrikorvauksena ja sen suuruus on 75 % kunnallisen virkaehtosopimuksen mukaisesta oman auton käyttökorvauksesta.

Kuljetus aamu- ja iltapäivätoimintaan

Mikäli oppilas on maksuttoman koulukuljetuksen piirissä, on hän oikeutettu maksuttomaan kuljetukseen myös koululta iltapäivätoimintaan. Matka iltapäivätoiminnasta kotiin on huoltajien vastuulla. Muilta kuin kuljetusoppilailta peritään maksu iltapäivätoimintaan kuljettamisesta. Kaupunki ei järjestä erillistä kuljetusta aamu- ja iltapäivätoimintaan, vaan kuljetuksissa hyödynnetään olemassa olevaa liikennettä.

4. Koulumatka ja odotusaika

Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää kuljetusta koko koulumatkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää vain osalle matkasta. Eri koulujen koulukuljetukset pyritään mahdollisuuksien mukaan reitittämään yhteen, joten kuljetusetuun oikeutetun oppilaan kävelymatka pysäkille tai kyytiin ottopaikalle voi vaihdella tapauskohtaisesti.

Oppilaan matka kotoa pysäkille tai kyytiin ottopaikalle voi esi- ja perusopetuksen 1–3 vuosiluokkien oppilaalla olla enintään kaksi kilometriä ja vuosiluokkien 4–9 oppilaalla enintään kolme kilometriä. Mikäli matka ylittyy, voidaan harkinnan mukaan maksaa saattoavustusta 75 % virkaehtosopimuksen mukaisesta kilometrikorvauksesta.

Oppilaan koulumatka mitataan pihatien liittymästä koulun portille saakka lyhyintä jalankulkukelpoista, yleisessä käytössä olevaa tietä pitkin turvallisuusnäkökohdat (esim. alikulku) huomioiden. Kiistanalaisissa tapauksissa mittauksissa käytetään kaupungin mittausosaston suorittamaa tarkastusmittausta.

Oppilas voi odottaa koulukuljetusta tai koulun alkua koululla yhden tunnin valvotuissa olosuhteissa, esim. koulutehtäviä tehden. Kuljetusta odottavien oppilaiden valvonnan järjestämisestä vastaa koulun rehtori.

Opettajien lisäksi voidaan kaupunkiin työsopimussuhteessa olevia koulunkäyntiavustajia käyttää kuljetusta odottavien oppilaiden valvontaan. Rehtori tiedottaa oman koulunsa osalta vanhempia koululaiskuljetusten pelisäännöistä.

5. Koulukuljetusten myöntäminen erityistapauksissa

Terveydelliset syyt ja tapaturmat

Jos koulumatkan pituus on alle päätettyjen kilometrirajojen ja haetaan maksutonta koulukuljetusta, on asiasta oltava asiantuntijan (esim. lääkäri, psykologi) lausunto, jossa todetaan yksilöity tarve ja perusteet kuljetukselle, ajanjakso, jona koulukuljetus on tarpeellinen sekä esitys kuljetusmuodosta.

Päätös tehdään lukuvuodeksi kerrallaan. Hakemus ja asiantuntijalausunnat on toimitettava joka lukuvuosi uudelleen, ellei kyseessä ole pysyvä kuljetuksen tarve (esim. pysyvä liikuntarajoite).

Tilapäinen ja määräaikainen koulukuljetus myönnetään vasta huoltajan esitettyä asiantuntijalausunnon koulutoimistossa (esim. tapaturmat). Lausunnossa on oltava selvä maininta kuljetuksen tarpeellisuudesta sekä ajankohdasta.

Tien vaarallisuus

Oppilaalle voidaan huoltajan hakemuksesta myöntää maksuton koulukuljetus koulumatkan vaarallisuuden perusteella. Hakemus perusteluineen tulee toimittaa sivistyslautakunnalle.

Huittisten kaupungin alueella on seuraavat vaaralliset tieosuudet, joiden perusteella oppilaalla on ilman erillistä hakemusta oikeus maksuttomaan kuljetukseen:

- kantatie 41:n pientareen kulkeminen, tien ylitys ei ole kuitenkaan peruste vaaralliselle koulumatkalle
- valtatie 2:n pientareen kulkeminen, tien ylitys ei ole kuitenkaan peruste vaaralliselle koulumatkalle
- valtatie 12:n pientareen kulkeminen, tien ylitys ei ole kuitenkaan peruste vaaralliselle koulumatkalle
- Matkusjoentien osuus Kantatie 41:n risteyksestä Säkylän suuntaan (tie on kapea ja ajoittain vilkkaassa raskaan liikenteen käytössä)
- Korvenkyläntie, mikäli oppilaan koulumatkasta yli kilometrin matkalla on 80 km nopeusrajoitus.

Petovaara

Petoeläinten aiheuttaman vaaran vuoksi järjestettävän saattoavustuksen tai kuljetuksen periaatteet ovat seuraavat:

- petojen esiintyminen ei ole yksin peruste saattoavustukselle tai maksuttomalle koulukuljetukselle vaan mahdollisen vaaran aiheuttaa petoeläimen todettu ja ajankohdainen uhkaava käyttäytyminen
- petoeläimen aiheuttamasta vaarasta tarvitaan lausunto riistanhoitoyhdistykseltä

- tilapäinen saattoavustus tai maksuton koulukuljetus lakkaa välittömästi syyn laka-
tessa
- saattoavustus/kuljetus koskee esiopetuksen ja vuosiluokkien 1–6 oppilaita
- koulutusjohtaja voi välittömästi myöntää, oppilaan huoltajan hakemuksesta, tilapäi-
sen saattoavustuksen tai maksuttoman koulukuljetuksen uhkaavasti käyttäytyvän
petoeläimen vuoksi enintään kuukauden ajaksi kerrallaan.

Lähtökohtaisesti pyritään järjestämään koulukuljetukset petovaaran vuoksi yhteistyössä huoltajien kanssa. Huoltajia ohjataan keskinäiseen yhteistyöhön lasten kuljetusten jär-
jestämiseksi.

6. Koulukuljetushakemukset

Hakulomake koulukuljetukseen on täytettävissä ja tulostettavissa Huittisten kaupungin ko-
tisivuilla osoitteesta www.huittinen.fi (kasvatus ja opetus/perusopetus/koulukuljetukset) tai
wilman kautta. Hakemusta ei tarvitse täyttää, jos oppilaan koulumatka on yli 5 kilometriä.

7. Kuljetusten järjestäminen ja hankinta

Kunnan tehtävänä on järjestää oppilaiden kuljetus ja päättää oppilaan oikeudesta saada
kuljetus, kuljetusreitit sekä perusteet, joilla määritellään kuljetusten järjestäminen.

Kuljetus järjestetään halvinta kulkuneuvoa käyttäen muodostaen reitit mahdollisimman
taloudellisesti. Mikäli kuljetus järjestetään taksilla, kuljetus järjestetään ns. keräilypaikoilta.
Koulukuljetus ei tarkoita ovelta ovelle kuljetusta.

Koulukuljetuksissa hyödynnetään eri järjestämistapoja kuten linjaliikennettä, liikenneviran-
omaisten järjestämää joukkoliikennettä sekä kaupungin omaa ostoliikennettä linja-autoilla
ja takseilla. Tilaus- ja ostoliikenteen harjoittaminen on kielletty, jos sen tarkoituksena on
kuljettaa sellaisia matkustajia, joiden käytettävissä on sopivat linjaliikenneyhteydet. Kulje-
tuksia järjestettäessä tulee siis aina arvioida ensin olemassa olevan linjaliikenteen käyttö-
mahdollisuudet. Kaupungin ostoliikenteellä hoidetaan niiden reittien kuljetus, joilla julkista
linjaliikennettä ei ole.

Kaupungin järjestämä ostoliikenne hankitaan kilpailuttamalla tai yhteistyössä liikennevi-
ranomaisten kanssa. Koulutoimisto valmistelee seuraavan lukuvuoden koulureitit keväällä,
kun kouluilta on saatu tiedot tulevan lukuvuoden kuljetettavista oppilaista ja työajoista. Kul-
jetushankinnoista päättää sivistysvaliokunta. Valiokunta on antanut koulutoimistolle oikeu-
den tehdä kuljetusreitteihin ja aikatauluihin pienehköjä muutoksia.

8. Pelisäännöt

Onnistunut koulukuljetus on monen tekijän summa. Kuljetuksen onnistumiseen vaikuttavat
kuljetuksen tilaaja, autoilija/liikennöitsijä sekä matkustaja. Jotta koulukuljetukset sujuisivat
mahdollisimman joustavasti ja turvallisesti, on kaikkien osapuolten oltava tietoisia seura-
vista periaatteista ja noudatettava niitä.

Koulun rooli

Koulussa on keskusteltava siitä, miten koulukuljetusten aikana käyttäydytään, miksi tällaisia sääntöjä on olemassa, ja mitä häiriökäyttäytymisestä koulukuljetuksissa voi seurata. Oppilaille on kerrottava koulussa, että kuljettajan ohjeita on noudatettava jo turvallisuuden takia.

Oppilaan rooli

Oppilas voi vaikuttaa omaan turvallisuuteensa myös koulukuljetuksen ja julkisen liikenteen käyttäjänä. Kuljettajalle on taattava työrauha, jotta hän voi keskittyä ajamiseen. Oppilaat eivät saa myöskään häiritä muita matkustajia.

Mitä oppilaat voivat tehdä

- oppilaat ovat aikataulun mukaan odottamassa sovituissa turvallisissa paikoissa
- autoa odotetaan tien reunassa tai pysäkillä
- autoon ei mennä eikä poistuta liikenteen puolelta
- autoon ei mennä rynnäten vaan rauhallisesti siirrytään omalle paikalle
- autossa ei saa liikkua paikasta toiseen kuljetuksen aikana
- linja-autossa ja taksissa on pidettävä turvavyöt kiinni
- reppuja ei jätetä turvavyötä käytettäessä selkään, vaan ne pidetään jaloissa, sylissä tai tavaratilassa
- oppilaat eivät riehu ja melua täydessäkään bussissa tai taksissa
- autosta poistutaan rauhallisesti eikä unohdeta reppuja tai vaatteita autoon
- missään tapauksessa oppilas ei saa poistuessaan autosta lähteä ylittämään tietä kouluauton edestä tai takaa, vaan odottaa, että kouluauto on lähtenyt
- pimeään aikaan oppilas käyttää heijastinta
- oppilas ilmoittaa, jos hän voi pahoin esim. kuumuuden, ahtauden, heikon ilmastoinnin tai muuten matkan rasittavuuden takia.

Kouluauton kyytiin saa ottaa vain sellaisia urheiluvälineitä tai muita ylimääräisiä tavaroita, joita tarvitaan lukujärjestyksen mukaisesti esimerkiksi liikuntatunneilla tai joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa.

Huoltajan rooli

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Kotona keskustellaan siitä, miten koulukuljetuksen aikana käyttäydytään, miksi tällaisia sääntöjä on olemassa ja mitä häiriökäyttäytymisestä koulukuljetuksessa voi seurata. Oppilaille on kerrottava myös kotona, että kuljettajan ohjeita on noudatettava jo ihan turvallisuuden takia.

Jos esikoululaisen hoitopaikka muuttuu tai peruskoulun oppilaan koulumatkaan tulee muutoksia, ilmoittaa huoltaja muutokset suoraan koulutoimistoon. Taksikuljetuksessa olevan oppilaan huoltaja on velvollinen ilmoittamaan taksille, jos lapsi sairauden tai muun syyn vuoksi ei poikkeuksellisesti käytä kuljetusta.

Kuljettajan rooli

Kuljettaja on kasvattaja turvalliseen liikennekäyttäytymiseen. Kuljettajalta odotetaan sitä, että hän toimii esimerkillisenä aikuisena ja on siten hyvä malli ja samaistumiskohde lapsille. Kuljettajalta edellytetään yhteistyökykyä sekä ystävällistä ja asiallista käytöstä lasten ja aikuisten kanssa.

Mitä kuljettajat voivat tehdä

- oppilaat otetaan kyytiin ja jätetään turallisessa paikassa
- kuljettajan tulee puuttua kuljetuksen aikana tapahtuvaan häiriköintiin tilanteen vaatimalla tavalla. Tarvittaessa asiasta ilmoitetaan oppilaan opettajalle tai koulun rehtorille sekä huoltajille.
- kaikki kuljettajat sitoutuvat noudattamaan samoja menettelytapoja ja edellyttävät samalla tavalla häiriötöntä käyttäytymistä
- turvavyöt ovat helposti saatavilla ja tarvittaessa opastetaan niiden käytössä
- kuljettaja valvoo, että turvavyöt kiinnitetään ja pidetään kiinni
- myös kuljettaja sitoutuu turvavyön käyttöön kuten laki velvoittaa
- jos autossa on turvatyyny (airbag) matkustajan paikalla, isoin oppilas sijoitetaan sille paikalle ja istuin vedetään mahdollisimman kauas
- kuljettaja noudattaa nopeusrajoituksia ja muita liikennesääntöjä
- kuljettaja ei saa lasten nähden ja läsnä ollessa tupakoida

Poliisin rooli

On hyvä muistaa, että poliisi valvoo ja turvaa koululaisten matkaa, liikkuvat koululaiset sitten jalan, pyörällä tai jollakin moottoriajoneuvolla.

Koulukuljetuksia valvottaessa poliisi ensisijaisesti kiinnittää huomiota kyytien turvallisuusasioihin kuten mm.

- ajoneuvon ja kuljettajan kunto
- turvallinen ajo- ja tilannenopeus
- kuormitus ja turvalaitteiden käyttö
- koulukuljetusten merkitseminen
- ajoreitit ja pysäkit